

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14Co/71/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1108203135
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Javorčíková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1108203135.3

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľa: H.. Z. F., narodený XX.X.XXXX, bytom v R. bystrici, J. XXX/XX, proti odporcovi: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o určenie, že odmeňovanie navrhovateľa je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a o zaplatenie sumy 146 084,56 Eur, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I v Bratislave č.k. 14C/17/2008-144 zo dňa 23.10.2015, pomerom hlasov 3:0 takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie Okresného súdu Bratislava I v Bratislave č.k. 14C/17/2008-144 zo dňa 23.10.2015 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa konanie vo veci zastavil, odporcovi náhradu trov konania nepriznal a navrhovateľovi vrátil súdny poplatok v sume 59,30 Eur po právoplatnosti tohto uznesenia.

Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že navrhovateľ sa návrhom na začatie konania zo dňa 28.1.2008 domáhal určenia, že jeho odmeňovanie uskutočňované podľa § 67, resp. § 66 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich (ďalej len zákon č. 385/2000 Z.z.) v porovnaní s odmeňovaním sudcov podľa § 69 ods. 2 citovaného zákona, je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, a priznania náhrady nemajetkovej ujmy v sume 130 930,09 Eur (3 944 400,- Sk). Navrhovateľ nezaplatil súdny poplatok splatný s podaním návrhu na začatie konania na súd podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch (ďalej len „ZoSP“). Dňa 26.2.2010 navrhovateľ doručil súdu zmenu návrhu na začatie konania v časti nemajetkovej ujmy, ktorú súd pripustil uznesením č.k. 14C/17/2008-79 zo dňa 28.1.2013 tak, že navrhovateľ sa domáha určenia, že jeho odmeňovanie uskutočňované podľa § 67 ods. 1, 2; § 66 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z.z. v porovnaní s odmeňovaním sudcov podľa § 69 ods. 2 citovaného zákona je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania; a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 146 084,56 Eur (4 400 943,45,- Sk). Navrhovateľ nezaplatil súdny poplatok podľa § 5 ods. 1 písm. a) ZoSP ani po právoplatnosti tohto uznesenia súdu dňa 1.3.2013.

Ďalším podaním doručeným súdu dňa 13.5.2013 navrhovateľ opäť zmenil návrh na začatie konania a dňa 10.6.2013 zaplatil súdny poplatok v sume 66,- Eur. Uznesením č.k. 14C/17/2008-93 zo dňa 17.5.2013 v spojení s opravným uznesením č.k. 14C/17/2008-100 zo dňa 22.7.2013 prvostupňový súd pripustil aj túto zmenu návrhu na začatie konania tak, že odmeňovanie navrhovateľa uskutočňované podľa § 66 ods. 1, 2, 3, 4, § 67 ods. 1, 2, § 71 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z.z. v porovnaní s odmeňovaním sudcov Špecializovaného trestného súdu podľa § 66 ods. 1 a § 69 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z. a sudcov najvyššieho súdu, ktorí rozhodujú o opravných prostriedkoch vo veciach, na ktoré je na prvom stupni príslušný Špecializovaný trestný súd podľa § 69 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z., je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania; odporca je povinný upustiť od odmeňovania navrhovateľa v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; odporca je povinný napraviť protiprávny stav zaplatením sumy 146 084,56 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Súd

konštatoval, že navrhovateľ v súvislosti s touto zmenou návrhu nezaplatil súdny poplatok v správnej výške. Výzvou č.k. 14C/17/2008-113 zo dňa 20.8.2014 vyzval navrhovateľa na doplatenie súdneho poplatku v sume 8 765,- Eur podľa položky 1, písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov (6% zo sumy 146 084,56 Eur) a poučil ho, že ak nezaplatí súdny poplatok v určenej 10-dňovej lehote, súd konanie zastaví podľa § 10 ods. 1 ZoSP. Výzva bola doručená pôvodnej právnej zástupkyňi navrhovateľa dňa 9.9.2014 (plná moc bola vypovedaná ku dňu 31.3.2016). Navrhovateľ na ňu reagoval podaním zo dňa 19.9.2014 tak, že súdny poplatok nezaplatil, pretože ho nepovažuje za správny vzhľadom na zmenu návrhu, ktorým už nepožaduje náhradu nemajetkovej ujmy, ale nápravu protiprávneho stavu. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Krajského súdu Bratislave č. k. 3Co/5/2013-131 zo dňa 31.1.2013. Pre žalobné návrhy v zmysle zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou (tzv. Antidiskriminačný zákon) za náhradu nemajetkovej ujmy je stanovený súdny poplatok v položke č. 7d písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov. Keďže si neuplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy, návrh sa spoplatňuje len podľa položky č. 7d písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov. Analogické určovanie súdneho poplatku neprichádza do úvahy. Zaplatenia sumy 146 084,56 Eur sa navrhovateľ domáha v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z. titulom primeraného zadosťučinenia, nie v zmysle § 9 ods. 3 zákona č. 365/2004 Z.z., ktorý sa týka náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co/505/2011 zo dňa 30.11.2011, Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/155/2011 zo dňa 14.3.2012 a Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 34/2014 zo dňa 16.4.2014.

Súd prvého stupňa v odôvodnení uznesenia poukázal na ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a), 5 ods. 1 písm. a), 7d písm. a), b), 8 ods. 1, 10 ods. 1, položku 1 písm. a), a poznámku č. 6 k položke č. 1 ZoSP. Konštatoval, že položka 7d bola zavedená do zákona o súdnych poplatkoch s účinnosťou od 1.1.2009 zákonom č. 465/2008 Z.z. Zákonodarca v položke 7d sadzobníka súdnych poplatkov *expressis verbis* nerozlišoval medzi pojmami upustenie od protiprávneho konania, náprava protiprávneho stavu alebo primerané zadosťučinenie a nemajetková ujma v korelácii s ustanoveniami § 9 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 365/2004 Z.z. Poukázal na nález Ústavného súdu SR č.k. III. ÚS 341/07-38 zo dňa 1.7.2008, k výkladu a aplikácii ustanovení právnych predpisov, podľa ktorého sa súd môže od doslovného znenia právneho textu odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). V prípadoch nejasností alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad *ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. V zmysle tohto nálezu prvostupňový súd dospel k záveru, že je potrebné pri položke 7d Sadzobníka súdnych poplatkov v nadväznosti na § 9 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 365/2004 Z.z. vychádzať nielen z jej doslovného znenia, ale aj zo zmyslu a účelu zákona, ku ktorému sa viaže (č. 365/2004 Z.z.), ako aj zo zmyslu a účelu zákona č. 465/2008 Z.z., ktorým bola novela zavedená. Poukázal na to, že zákonodarca stotožnil pri zavedení položky 7d Sadzobníka súdnych poplatkov spoplatňovanie nárokov podľa zákona č. 365/2004 Z.z. a podľa Občianskeho zákonníka pri ochrane osobnosti tak, že je potrebné porovnať nároky podľa § 9 ods. 2, ods. 3 zákona č. 365/2004 Z.z. na jednej strane a nároky podľa § 13 ods. 1, ods. 2 OZ na druhej strane. V oboch prípadoch, t.j. pri porušení práva na ochranu osobnosti a pri porušení zásady rovnakého zaobchádzania, sa poškodená osoba môže domáhať prakticky totožných nárokov s rovnakým obsahom. Jednoduchým systematickým porovnaním nárokov zakotvených v Občianskom zákonníku a v zákone č. 365/2004 Z.z., ktoré chcel zákonodarca z hľadiska spoplatňovania zjednotiť, podľa názoru súdu prvého stupňa vyplýva, že nepeňažné nároky (nemateriálne nároky) sú všetky upravené v jednom odseku (§ 13 ods. 1 OZ a § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z.). V prípade, žeby uspokojenie nemateriálnych nárokov nebolo dostačujúce, je možné sa domáhať aj majetkového relutárneho plnenia upraveného v ďalšom samostatnom odseku (§ 13 ods. 2 OZ a § 9 ods. 3 zákona č. 365/2004 Z.z.).

Ak sa navrhovateľ vo veci domáha nápravy protiprávneho stavu zaplatením konkrétnej peňažnej sumy (relutárnej náhrady), jeho návrh je potrebné posúdiť podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 OSP) ako osobitný návrh na peňažné plnenie, ktorý nie je nemateriálnym primeraným zadosťučinením, ani nápravou protiprávneho stavu vyplývajúcimi z § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z., pretože nároky v odseku 2 citovaného ustanovenia majú nerelutárnu povahu. Nárok navrhovateľa na zaplatenie sumy 146 084,56 Eur tak treba považovať za peňažný nárok osobitne neupravený v zákone č. 365/2004 Z.z. (§ 9), ktorý sa spoplatňuje samostatne podľa položky č. 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov. Jediným peňažným nárokom v zmysle zákona č. 365/2004 Z.z. je len náhrada nemajetkovej ujmy upravená v § 9 ods. 3,

ktorej sa však navrhovateľ v tomto konaní nedomáha. Navrhovateľ bol preto povinný doplatiť súdny poplatok v sume 8 765,- Eur podľa položky č. 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov (6% zo 146 084,56 Eur) spolu s podaním návrhu na pripustenie zmeny návrhu na začatie konania, prípadne po právoplatnosti uznesenia súdu o pripustení zmeny návrhu na začatie konania, najneskôr však v lehote určenej vo výzve č.k. 14C/17/2008-113 zo dňa 20.8.2014, čo neurobil. Následkom nezaplatenia súdneho poplatku ani v lehote určenej súdom je podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch zastavenie konania, o čom bol navrhovateľ poučený vo výzve zo dňa 20.8.2014, ktorú prevzala jeho pôvodná právna zástupkyňa dňa 9.9.2014. Ak navrhovateľ vo veci uplatňuje viacero nárokov je potrebné v zmysle poznámky č. 6 k položke č. 1 Sadzobníka súdnych poplatkov spoplatniť každý nárok samostatne. Nárok navrhovateľa na určenie, že jeho odmeňovanie je uskutočňované v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a nárok navrhovateľa na uloženie povinnosti odporcovi upustiť od jeho odmeňovania v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, treba spoplatniť podľa položky 7d písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov sumou vo výške 66,- Eur. Nárok navrhovateľa na zaplatenie sumy 146 084,56 Eur sa spoplatňuje podľa všeobecnej položky č. 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov. Navrhovateľovi tak vznikla poplatková povinnosť za všetky ním uplatnené nároky v celkovej sume 8 831,- Eur. Súd preto konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 1 ZoSP. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 146 ods. 2, prvá veta OSP. Konštatoval, že vo veci zavinil zastavenie konania navrhovateľ tým, že nezaplatil súdny poplatok v správnej výške, a bol by povinný nahradiť odporcovi trovy konania podľa § 146 ods. 2 prvá veta OSP. Odporca však náhradu trov konania nežiadal, preto mu ju súd nepriznal. Súd súčasne vrátil navrhovateľovi zaplatený súdny poplatok podľa § 11 ods. 3 prvá veta a ods. 4 ZoSP.

Uznesenie napadol v zákonnej lehote odvolaním navrhovateľ prostredníctvom pôvodnej právnej zástupkyne podaním zo dňa 19.11.2015. Namietol, že argumentácia súdu je v rozpore s rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov aj judikatúrou Ústavného súdu SR. Osobitne poukázal na nález ÚS SR č.k. IV.ÚS/34/2014-28 zo dňa 16.4.2014, ktorým bol potvrdený právny názor navrhovateľa vo vzťahu k aplikácii položky 7a písm. a) a b) Sadzobníka súdnych poplatkov pri žalobe, ktorou sa navrhovateľ domáha ochrany pred nerovnakým zaobchádzaním. Zastavenie konania vo veci je tak v rozpore s ústavou. Je nesporné, že poplatkový zákon reflektoval na zákon č. 365/2004 Z.z. v ustanoveniach Sadzobníka súdnych poplatkov, a to položkou 7d, ktorú rozčlenil na položku 7d písm. a) a položku 7d písm. b) s prihladením na § 9 ods. 2 zák. č. 365/2004 Z.z. Pod položkou 7d písm. a) sa spoplatňujú všetky konania uplatnené podľa § 9 ods. 2 zák. č. 365/2004 Z.z.; a pre vyrubenie súdneho poplatku pre nároky uvedené v § 9 ods. 3 zák. č. 365/2004 Z.z. sa postupuje podľa položky 7d písm. b) Sadzobníka. Navrhovateľ vo veci žiadnym spôsobom nevymedzil obsah žalobného návrhu tak, aby mohol byť posudzovaný ako náhrada nemajetkovej ujmy podľa § 9 ods. 3 zák. č. 365/2004 Z.z.. Tvrdenie prvostupňového súdu, že nároky vyplývajúce z § 9 ods. 2 zák. č. 365/2004 Z.z. nemôžu mať retulárnu povahu je v rozpore s aplikáciou tohto ustanovenia v súdnej praxi. Odvolateľ poukázal v tejto súvislosti na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/155/2014; 5Cdo/24/2014; 4Cdo/124/2014 a 6Cdo/111/2013. Poukázal aj na to, že samotný Okresný súd Bratislava I v obdobných veciach koná po zaplatení súdneho poplatku podľa položky 7d písm. a) Sadzobníka vo výške 66,- Eur. Navrhovateľ preto zaplatil súdny poplatok v súlade so zákonom a žiada, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa. Uplatnil si aj náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Predmetom konania v čase vydania napadnutého uznesenia bol okrem iného nárok navrhovateľa na zaplatenie sumy 146 084,56 Eur v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z. titulom primeraného zadosťučinenia (nie v zmysle § 9 ods. 3 zákona č. 365/2004 Z.z., ktorý sa týka náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch). Aplikácia zákona o súdnych poplatkoch pre takýto druh uplatneného nároku už bola nielen predmetom rozhodovania ústavného súdu, na ktoré poukázal odvolateľ, ale opakovane aj predmetom rozhodovania Najvyššieho súdu SR, ktorý k tejto otázke zaujal jednoznačné stanovisko. Napríklad v uznesení NS SR sp. zn. 5Cdo/24/2014 dovolací súd konštatoval, že pre posúdenie poplatkovej povinnosti navrhovateľa je rozhodujúce akú formu ochrany svojich práv v zmysle antidiskriminačného zákona zvolil v žalobnom návrhu. Konkrétne prostriedky ochrany, ktorých sa účastník môže na súde voči osobe porušujúcej jej právo na rovnaké zaobchádzanie domáhať, sú stanovené v antidiskriminačnom zákone demonštratívne, čo znamená, že okrem nich je možné uplatniť i ďalšie prostriedky ochrany. Zákon počíta výslovne s tromi typmi žalôb, a to negatórnu,

reštitučnou a satisfakčnou. V zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z. sa môže žalobca okrem iného domáhať formou reštitučnej žaloby napravenia protiprávneho stavu (diskriminácie) a odstránenia následkov protiprávneho konania. Za následok diskriminácie zo strany zamestnávateľa bezpochyby je možné považovať aj rozdiel v odmeňovaní zamestnancov. Preto nárok, ktorým sa zamestnanec v takomto prípade dožaduje zaplatenia rozdielu v mzde, je prostriedok nápravy už existujúcej mzdovej diskriminácie a treba ho považovať za nárok reštitučný v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z. Uvedené logicky vyplýva aj z toho, že účelom primeraného zadosťučinenia, s ohľadom na znenie odseku 3 ustanovenia § 9 cit. zákona zakotvujúce nemajetkovú ujmu, má byť istá forma satisfakcie za nemajetkové ujmy, ktoré ako dôsledok diskriminácie nenastali u dotknutej osoby v jej majetkovej sfére t.j. napríklad aj platovej ako je to v prejednávanej veci, ale zasiahli osobnostné práva fyzickej osoby, akými sú právo na česť, dôstojnosť či iné čiastkové osobnostné práva.

Z obsahu žalobného návrhu v prejednávanej veci je zrejmé, že navrhovateľ uplatnil nárok na zaplatenie sumy 146 084,56 Eur ako nárok podľa § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z., ktorý treba vyhodnotiť ako reštitučný nárok vyjadrený v peňažnej forme, t.j. doplatok rozdielu v odmeňovaní navrhovateľa (v porovnaní s odmeňovaním sudcov Špecializovaného trestného súdu a sudcov najvyššieho súdu, ktorí rozhodujú o opravných prostriedkoch vo veciach, na ktoré je na prvom stupni príslušný Špecializovaný trestný súd), ktorý vznikol ako dôsledok jeho diskriminácie pri výkone funkcie sudcu. Navrhovateľ v poslednej zmene žalobného návrhu netvrdil, že došlo k zásahu do jeho osobnosti, ani sa nedomáhal priznania náhrady nemajetkovej ujmy. Keďže v súdnom konaní navrhovateľ určuje svojím žalobným návrhom, čo bude predmetom konania, nemôže súd v rozpore s jeho vôľou prekvalifikovať uplatnený žalobný nárok na iný. Z citovaného rozhodnutia NS SR vyplynulo aj to, že súd síce môže žalobný nárok posúdiť aj podľa iných zákonných ustanovení v zmysle zásady iura novit curia, avšak len na základe skutkových okolností tvrdených navrhovateľom. Právne posúdenie veci súdom tak musí reálne vychádzať zo skutkových okolností tvrdených navrhovateľom v žalobnom návrhu. Keďže navrhovateľ sa podaným žalobným návrhom domáha doplatku jeho mzdy (odmeny za vykonanú prácu), čo nie je možné posúdiť inak ako nápravu stavu spôsobeného diskrimináciou.

Z týchto dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil a použil nesprávne ustanovenie právneho predpisu. Preto podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie s tým, že súdny poplatok bol navrhovateľom uhradený správnej výške 66,- Eur podľa položky č. 7d písm. a/ Sadzobníka, a sú splnené podmienky na prejednanie a rozhodnutie veci.

Podľa § 226 O.s.p. je súd prvého stupňa povinný riadiť sa názorom odvolacieho súdu.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne i o náhrade trov celého konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.